

POKROK ZÁPADU

PUBLISHED WEEKLY
Entered at the Post Office at Omaha, Neb., as second class mail matter.
Published by Pokrok Publishing Co., 1309-1311 Howard St.—Tel. 2913
Subscription by mail — \$1.00 per year.

Vydává: Vydavatelství Spol. Pokroku
V. A. C. BUREŠ, ředitel.
1309-1311 Howard ul. — Telefon 2913.
Předplatné \$1.00 na rok.
Do Čech \$2.00 na rok.

Adresujte jednoduše
POKROK ZÁPADU
OMAHA, NEB.

Omaha, Neb., 2. ledna 1907.

MOC A PRÁVO.

(Píše J. F. Drábek, Florence, Neb.)

(Pokračování.)

V minulém čísle poukázal jsem na mnohé nesrovnalosti, s kterými setkáváme se v oboru zemědělském a jež se týkají nejen jednotlivce, ale i celku. A jelikož zemědělství jest ten pravý základ, na kterém spočívá celá národní budova, jest zajisté nutno, aby se zemědělství a zemědělcům věnovalo více pozornosti, než se až dosud dělo. Jest ovšem pravda, že se každoročně povoluje a vynakládá mnoho peněz na povznesení tohoto oboru, ale také jest nezvratnou skutečností, že celkem řečeno, tento hlavní pramen našeho národního blaha zvolna sice, ale jistě vysychá a chudne.

Naši občané ve městech a též i mnozí po venku domnívají se, že venkov překypuje bohatstvím a blahobytem. Já však si dovoluji tvrdit, že celkem řečeno, pravý opak toho jest pravdou. Po jaru, sotva že farmáři zasejou, tu ihned veřejný tisk započne se svými odhady, kolik toho neb onoho bude sklizeno. Toto bubnování trvá pak bez přestání až do vymlácení. Veliké listy, hlavně new-yorské, tuto píseň začnou a ty menší po celé zemi ji opakuji. V tomto křiku hlavní úlohu hrají tak zvaní "medvědi" a "býci". (Bursovní spekulanti: "Medvědi", již se snaží stlačit hodnotu (cenu) dole, "býci", již se snaží hodnotu plodin, akcí atd. vyhnati nahoru.) Jedni z těchto upířů stále se snaží vyhlídky na dobrou úrodu co možná nejvíce poškoditi, kdežto druzí činí opět pravý opak téhož. Obě strany nemilosrdně překrucují pravý stav věci, jen aby své bezedné kapsy naplnily. Samo sebou se rozumí, že toto "gamblování" s těmi nejlevnějšími produkty žádného dobra farmářům nepřináší, nýbrž naopak: Ceny těchto plodin stále kolísají, brzy jdou nahoru a brzy zase dolů. Jest to jen samá sázka — samá loterie, vše se podobá hře v míč "na kopanou". A zlořád tento neobmezuje se pouze na ty "velkomedvědy" a "velkobýky", on jest rozšířen po celé zemi a moc se podobá sázení do loterie, jak se až dosud děje v Čechách. Mnohá zkrachovaná banka má co děkovati jen tomuto, abych tak řekl, karbanu. Až jednoly farmářů počtem zmohtnů, budou mít moc tento zlořád odkliditi. Ony též budou mít moc i právo stanovit spravedlivé ceny na své výrobky a to ceny mnohem stálější. Následek toho pak bude, že odpadne ta věčná starost farmáře a to nekonečné kolísání cen. Tato změna bude nejen k dobru rolníků, ale i k dobru každého poctivého oběhu v celé zemi.

Bude se snad namítat, že spojení farmářů v celek, jednotu, bylo by mocí přímo obrovskou. Nikdo se však zde neobávej křivdy ze strany lidu venkovského. Oni

milerádi odpustí provinilecům, kteří na nich od věků hřešili. Oni se v tomto pokrokovém hnutí domáhají jen toho, co jim po právu patří. Oni též jen ve spojení budou mít sílu, aby uplatnili svůj požadavek. A tu jest zajisté zřejmo, že napřed musí býti organizace, počínaje od distriktu školního postupně k organizaci státní a výše až k národu. Není ovšem třeba, aby každý rolník byl údem spolku, ač by to bylo žádoueno, převážná většina postačí. Po náležitém vysvětlení a poučení ohledně těchto jednot a jejich dalekosáhlých dobrodínů, dotýkajících se všech občanů bez rozdílu, kdo bude tak nemoudrý, aby se od této velké armády svých soudruhů odvrátil; ba docela, aby proti ní brojil, jiné od ní zrazoval a i jinak neoprávněné klacky jednotlivcům pod nohy házel? Podobných osobností mezi uvědomělým čtenářstvem tohoto listu do jista není a nebude.

Následující anekdota hodí se výborně k našemu předmětu: Černošský kazatel pan Brown byl v povolání svém velice horlivým. Jednoho dne kázal s takou horlivostí, že ani nepozoroval, jak mu "šelma" člověk penězku z kapsy odnímá. Krátce po kázání seznal svoji ztrátu a stěžoval si svému příteli, co se mu stalo. Přítel po krátkém přemýšlení odpověděl mu asi takto: "Milý příteli, nepostačí pouze jen kázat a se modlit, ale třeba také hlídat!"

Tato moudrá rada do jista se dobře hodí i nám farmářům. — Nemáme jen síť a sklizeň, ale také "hlídat"!

Žádám snažně každého čtenáře, aby o tomto velice důležitém předmětu vážně přemýšlel. Při setkání se se svými sousedy vezměte otázku stanovení cen na přetřes. Předložte otázku tu vašim obchodníkům. Žádejte vaše pány novináře zdvořile ale důrazně, aby vám vysvětlili jasně, proč že nemá farmář moc a právo stanovit ceny na své plodiny a výrobky? Nedejte se ale odbýti nějakými frásemi, ba docela strašáky — že by to byl trust, spiknutí a pod. Výše uvedené hlouposti budou vám namítati nevědomí a falešní proroci, kteří mají na mysli více "sobíka" než "tobíka". A obávám se docela, že jistý papírový hospodář nerad by viděl, aby se dostalo rolníkům o tomto předmětu náležitého světla. O tom však více později. Budu však pevně doufat, že obavy moje jsou neoprávněné. Vždyť by to bylo skutečně něco hrozného — přímo hřích smrtelný — a to snad přece není ani možné. Blízká budoucnost nám vše objasní. Pak by teprve nastal ostrý boj mezi pravými a skutečnými hospodáři, totiž mezi těmi, již "farmáři" své role, a mezi těmi, kteří, bohužel, často "farmáři" farmáře. Timto obracím se na Vás, milý soudruhu v povolání, abyste mě slabé síly v tomto nastávajícím boji mezi pravdou a právem a falší a bludem všemožně a horlivě podporovali. Na vydatnou pomoc Vaši se spoléhám. Jsemť jeden z Vás. Rolníci! jsem po celý svůj věk a rolnickým posud. Daleka Vás budiž myšlenka, že by se zde jednalo o nějaký hmotný prospěch. Pravý opak toho jest pravdou. Svůj čas a i více přináším ochotně prospěchu a dobru naší třídy, třídy rolnické a blahodárnému povolání — zemědělskému. Zapamatujte si ale dobře: Kdo nebude s námi, bude proti nám!

Taktéž se obracím na naše pilné i na podporu Vaši budu spoléhati. Na podporu Vaši budu spoléhati. Tam kde třeba, napomeňte muže, syny, deery, vůbec každého. Vám jest až příliš dobře znám ten zápas, jak ohájiti život před tím žedým vlkem — nedostatkem. Vy, otcové a matky, pamatujte na budoucnost svých miláčků. Naše nadějná Jednota bude nejen Vám, ale hlavně našim potomkům tou pravou vůdčí hvězdou na poli soukromém i veřejném — národním. Jak Vám známo, národní naše hospodářství dostalo se — částečně naší vlastní vinou — do rukou nekřesťanských sobíků — lichvářů a podvodníků toho nejhrubšího zrna. Na Vás nyní bude s pomocí městského, taktéž ku zdi tlačenímu lidu toto ohavné bejlí z národního role co nejdříve nadobro a navždy odkliditi a napotom zavěsti blahodárnou kooperaci ku prospěchu celé lidské společnosti.

A až tato kýžená doba se dostaví, pak ovládne spravedlnost všude a ve všem. Soutěž, tento vynález satana, bude navždy pohřbena. Též zde zbudován bude pomník s nápisem: "Zde odpovídá zlaté tele, kořen to vši nepravosti!" Trubiči všeho druhu budou povoláni k jiné práci mimo hodování s královnami. Krátce řečeno, tu započne ono slibované nebe a nikoliv až po smrti, zde za živa, na tomto světě. Slyším: Toť nemožnost! A odpovídám: Samá možnost! Tam, kde jest vůle, jest i cesta. A proto opět volám: Farmáři a dělníci vůbec, jen ku předu, do boje proti molochu — mamonu! Právo jest na Vaší straně a moc také máte! Ve spojení jest síla, ve drobení se smrt! Zde máte na vybranou, volte dle své vůle!

Mnoho zdaru v Novém roce přeje všem
J. F. Drábek.

POKOJ LIDEM DOBRÉ VŮLE.

(Píše Jan B. Kavan, Linwood, Neb.)

"Pokoj lidem dobré vůle," slyšíme v tuto dobu vánoční. Kéž by toto krásné rčení vyvodilo jakýsi záblesk lepší myšlenky v našem skutečném a praktickém životě, zejména v životě společenském a národním. Zde opravdu potřebujeme obého: pokoje i dobré vůle. To mělo by býti stále každému připomínáno a enosti tyto povzbuzovány, neboť bez nich nelze ani sebe nadanějšímu člověku plnit vyšší lidské určení. V našem českém životě v Americe v první řadě měli by tak činiti čeští novináři. Bohužel neděje ani nedělo se to v té míře, jak potřeba jest.

České písemnictví je základem našeho českého života zde. Bez něho bychom se v krátkém čase odnárodnili. Z té příčiny úkol novinářů jest velevýznamný a velký. Věšak jak plní jej mnozí? "Nesudte a nebudete souzeni," dobře se praví. Myslím, že špatná činnost sama se odsoudí. Češi jenom tolik říci, že v tomto ohledu velice mnoho záleží na nás, obyčejných smrtelnících, totiž na čtenářích a dopisovatelích. My máme podporovati dobrou a ušlechtilou poučnou literaturu a straniti se špatných novin, přinášejících krváček čtení.

České písemnictví v Americe je kořenem národního života. Jaká četba, takový lid. Vše, co zde kdokoli z nás vlastní, to vše jest americké. Ale české písemnictví, to jest naše jediné, to jsme od Ameriky nepřijali. Ono značí nás. Že je chudí, vždyť my jsme sem přišli též chudí. Mnozí z nás přece jenom během času si pomohli, zdaž si i písemnictví pomůže.

Příčinou úpadku národa českého lze přičísti špatným vědomím, neboť ve většině případů tito úpadek zavinili. A zde v Americe jistě by budoucí dějepisec přičítal úpadek českého živlu špatným novinám. Neboť jejich úkol zde jest opravdu veliký a zodpovědný.

Pozn. redakce. — Úvahu p. Kavanovu úmyslně klademe na čelné místo. Je v ní mnoho pravdy. Pravda, písemnictví česko-americké je chudí a ještě tomu chudímu písemnictví nedostává se takové podpory, jaké by si skutečně zasluhovalo. Ba ani časopisy nepodporují je, jak by skutečně podporovati měly.

Zprávy zahraničné

Rakousko - Uhersko.

(Volební reforma definitivně přijata. — Nová politická konference. — Odtáka kontingentu uherských nováčků. — Konflikt mezi Košutem a Andrassyem. — Stávka poštovních zřízenců selhala.)

Panská sněmovna rakouské říšské rady dne 22. pros. večer definitivně přijala předlohu ohledně volební reformy. Toto rozhodnutí bylo zajištěno, jakmile předtím vešel v platnost zvláštní zákon ohledně obmezení počtu na doživotí jmenovaných členů panské sněmovny. Schůze trvala 12 hodin a předseda ministerstva baron Beck v delší řeči nabádal ku nezměněnému přijetí zákona toho, upozorniv na vážné následky, jež by v zápětí míti musilo zmaření této reformy. Rozhodná většina, s jakou byla pak volební reforma stane se přece v zájmu, že řeč Beckova vyvolala hluboký dojem. Tím způsobem volební reforma stane se přece v nočním darem, jak prý bylo výslovným přáním císaře Františka Josefa. — V politických kruzích velký zájem vzbudila zpráva, že rakousko-uherský ministr zahraničných záležitostí baron Lexa Aehrenthal a italský ministr zahraničných záležitostí signor Tittoni pomýšlejí na novou konferenci, k níž dojíti má v Miláně v polovici ledna. Soudí se, že tato konference přispěje značně ku zlepšení vztahů mezi Itálií a Rakousko-Uherskem, jež se polepsí. — Otázka zvýšení kontingentů rekrutů zaměstnává velkou měrou uherskou vládu. Uherský premiér dr. Wekerle odeběře se o Novém roce do Vídně, aby poradil se v té záležitosti se svým rakouským kolegou baronem Beckem. Že zvýšení nynější armády nedá se dlouho odkládati, jest následkem nové armádní výzbroje. Tou dobou jest již tisíce nových děl hotovo, avšak nedostává se mužstva pro baterie. — Dle spolehlivých soukromých zpráv, jež došly sem z Budapešti, jest konflikt mezi ministry Františkem Košutem a hr. Juliem Andrassyem mnohem ostřejší, nežli se zdálo na pohled. Vystoupení Andrassyho z koaličního ministerstva považuje se nyní za nepochybné. Jakmile vešlo ve známost, že Košut zoselal důvěrný oběžník hlavám neodvislé strany, v němž tyto vyzýval, aby provedly pevnou organizaci i kdyby tato musela být provedena na útraty ostatních koaličních stran, napjetí v ministerstvu stále stoupá. Hrabě Andrassy několikrát požadoval, aby Košut odvolal zmíněný oběžník, avšak veškeré jeho napomínání a vyhrožování nebylo nic platno. Ve zdejších politických kruzích je krize v uherské koalici sledována s velkým napjetím. — Stávka poštovních úředníků v Rakouské polovině říše selhala. "Passivní odpor" 25.000 mužů a žen, jimž vymoci si chtěli zvýšení svých špatných platů, neosvědčil se, jako svého času při železniční stávce. Úřady setrvaly na svém odmítavém stanovisku a personál poštovní, v němž nepanovala naprostá svornost, se konečně podrobil nutnosti. Poštovní doprava během stávky neutrpěla valné pohromy.

RUSKO.

(Nepokoje mezi vojskem. — Město Lodz ohroženo průmyslovou krizí. — Hrabě Ignatjev zavražděn. — Vrah Ignatjeva stotožněn. — Kontreadmiral Nebogatov a soudruzi odsouzeni.)

Petrohradské časopisy ze dne 24. prosince oznámily, že mezi vojskem v Carském Selu vypukly nepokoje. Výbor "svazku ruského lidu" vyslovil vdově zavražděného generala Alexise Ignatjeva telegraficky soustrast nad smrtí "hrdinského bojovníka za naše idee." Osobnost vraha není dosud zjištěna. Týž doznává, že vykonal rozkazy extrémní seky revolucionářů, kteří dle nedávného usnesení usilují o životy nejvyšším hodnostářům ruským. — Město Lodz je ohroženo vážnou průmyslovou krizí. Nachází se úplně pod kontrolou socialistů, aniž by vládní kruhy zakročily. Čtvrtina obyvatelstva jest bez zaměstnání a bez výživy. Jestliže dělníci nezmírní svoje vysoké požadavky, továrníci provedou věra přijaté usnesení a během 5 dnů zavřou veškeré svoje továrny. — General Alexis Ignatjev, člen říšské rady a bývalý gen. guvernér Kijevu, Volyně a Podolska, byl dne 22. pros. zastřelen v restauraci budovy, používané šlechtickým klubem. Vrah vechal své oběti 6 revolverových kul do těla a pokusil se pak o sebevraždu, byl však přemožen, nežli proleští mohl svůj úmysl, a dopravěn do vazby. V okamžiku svého zavraždění seděl hr. Ignatjev s jinými členy zemstva, jež odbývá své schůze v budově šlechtického klubu, v restauraci. Náhle zved se jistý mladý muž, jenž samote sedl u vedlejšího stolu, přistoupil k hraběti a vypálil na něho všechny náboje svého revolveru. Všechny kule zasáhly hraběte a jedna pronikla mu srdcem, přivodivši téměř okamžitou jeho smrt. Vrah, pronásledován jsa několika členy zemstva, uprchl z vedlejší místnosti, kde vypálil si dvě rány z revolveru, který u sebe nabil, do prsou. Jedna kula minula se cíle a druhá vnikla mu do ramene. V okamžiku svého zatčení zvolal: "Já jsem provedl, k vůli čemu jsem sem přišel." V jedné kapse vraha nalezena byla vstupenka do zemstva se jménem Kulikov. Zatčený dle všech známek je dělníkem. Hrabě Ignatjev narodil se r. 1842, r. 1863 stal se velitelem gardového pluku, r. 1885 by generálním guvernérem Irkutsku a později gen. guvernérem Kijevu. Revolucionáři byli nenáviděni, poněvadž považován byl za hlavu reakcionářů. — Vrah hraběte Ignatjeva byl stotožněn jakožto student Fidler, jenž byl jedním z vůdců posledního povstání v Moskvě. Tehdy byl dán pod \$5,000 záruky, že se bude řádně chovat. Záruka ta nyní propadla a případně státní pokladně. — Vojenský soud, před nímž souzeni byli kontreadmiral Nebogatov a 78 důstojníků jeho loďstva, poněvadž v námořní bitvě v Japonském moři dne 28. května 1905 vzdali se Japoncům, oznámil dne 24. pros. večer o 10. hod. svůj rozsudek. Kontreadmiral Nebogatov, kapitán Lichin z pancéřové lodi "General-admiral Apraxin," kontreadmiral Gregorjev z pancéřové lodi "Admiral Seniavin" a poručík Smirov, který později převzal velení nad bitevní lodí "Mikuláš I." byli odsouzeni k smrti, avšak soud s ohledem na polehčující okolnosti a na dlouholetou bezúhonnou službu těchto důstojníků odporučil změnění trestu smrti v 10letou vazbu na pevnosti. Čtyři další